

# SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbaja vsak četrtek in včerja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leto 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Ko bo sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravnštvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dospošča do odgovoda. — Udje "Katoliškega tiskovnega društva" dospošča list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vraca. — Upravnštvo: Koroška cesta štev. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se natajajo od enostopne petitrtske za enkrat 18 vin, ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku "Mala naznanila" stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petitrtska 24 vin. Izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

## Italijanski napad na Ljubljano.

Že drugikrat v sedanji vojski je obiskal Italijan središče vseh Slovencev, belo Ljubljano. Prvi krat je nastopil en sam letalec ter vrgel brez učinka nekaj bomb med Ljubljano in Zalogom. Sedaj drugikrat, pretekli petek, dne 18. t. m., je bil zamišljen velikopotezen in uničujoč napad na Ljubljano. Saj se je šlo Italijanom za to, da maščujejo obstrelovanje njihovega Milana, katero so naši letalci izvršili tako izbornno in temeljito. Toda italijanski letalci niso resili svojega naroda časti. Na povratku jih ni spremjal groza in strah napadenega ljudstva, ampak posmeh in veselje, ker se je napad popolnoma ponesrečil. Vrhutega smo še si eno letalo vzeli z zraka, da imamo tudi italijanski vzorec.

Polet italijanskih letalcev je bil baje namenjen do Maribora in Gradca. Toda iz te moke ni bilo kruha. Sovražni letaleci so se morali prej obrniti proti domu.

### Naše uradno poročilo.

Podmaršal pl. Höfer pravi v poročilu z dne 19. februarja:

Včerajšnje podjetje italijanskega letalnega brodovja proti Ljubljani je izpadlo klaverno. Večino letal so prisilili že na bojni črti, da so se morala obrniti; tri letala so dosegla Ljubljano in vrgla bombe blizu neke tamošnje bolnišnice in na več okoliških krajev, ne da bi dosegla kak uspeh.

Pri povratku so napadli naši letalci sovražne, in so sestrelili veliko italijansko bojno letalo vrste Caproni.

### Italijansko uradno poročilo.

Italijanski generalni štab z dne 19. februarja poroča:

Včeraj dopoldne je izvršila ena naših letalskih skupin oblike Caproni napad na Ljubljano. Drzni letalci so dospeli kljub temu, da jih je zasledoval ogenj številnih obrambnih baterij in kljub temu, da so jih sovražne letalske skupine napadale, srečno na svoj cilj. Skozi proge oblakov so se spustili na mesto ter vrgli nekaj tucatov granat, min in bomb. Ena izmed Capronijevih letal je napadlo šest avstrijskih letal, obkobilila so letalo ter ga prisilila, da se je spustilo

na sovražnem ozemlju na tla. Ostali so se nepoškodovani vrnili srečno v naše vrste.

### Poročilo našega vojno-časnarskega stana.

Veliko zasnovani italijanski poizkus, maščevati se za bombardiranje Milana iz zrakoplovov, se je klaverno ponesrečil. Dne 18. t. m., ob 9. uri zjutraj je bilo naznanjeno, da se čez Gorico bliža sovražna zrakoplovna skupina. Tako je se dvignilo nekaj c. in kr. letal v zrak in obrambni topovi so streljali. Od osmih italijanskih letal se je moralo pet vrniti že pri Gorici, trije so izginili v gosti megli ter so bili še nad Postojno in Vrhniko zopet videti.

Ob 9. uri dopoldne se je razletela prva bomba v ljubljanskih ulicah ter napravila luknjo. Tri druge bombe so imele ravno tako malo učinka. Dve bombe sploh nista eksplodirale.

Velika sreča je bila, da bomba, ki so jo vrgli v bližini neke rezervne bolnišnice, ni zadela poslopja. Sovražni letalci so izginili nato v smeri proti Zalogu in Savlam ter vrgli v vsakem teh krajev nekaj bomb, ki pa tudi niso napravile škode.

Ko so se italijanski letalci vračali, so zadeli na Vipavsko dolino na devet avstro-ogrskih letal v zraku, namreč tri letala oblik Fokker in pet dvokrovnikov. Nasproti tej premoči se je sovražna skupina razkropila. Ena sovražna letalo je skušalo priti hitro na varno preko Opbine, drugo preko Postojne. Napadli smo jih in zasledovali. Tretje letalo, za boj opremljen velik Caproni, smo pri Mirni zbrili na tla. Od obeh italijanskih stotnikov, ki sta se nahajala v letalu, je bil opazovalec ubit, vodjo pa smo živega ujeli.

Proti 11. uri dopoldne je dospel tretji letalec preko Britofa in Godovica pri Idriji in Vrhniku nad Ljubljano. Od bomb, ki jih je vrgel, je eksplodirala ena pred staro sladkorno tvornico, tako da je veliko šip tega poslopja popokalo. Dva konja sta bila od drobcev začeta in tudi sicer je bilo malo škode. To je edini uspeh veliko zasnovanega maščevalnega izleta.

### Prvi obisk Ljubljane.

"Slovenec" opisuje italijanska letalska obiska dne 18. t. m. nekoliko natančneje. O prvem, zjutrajnjem obisku pravi:

Meglena plast je bila nad Ljubljano in okolico, nad njo so krožila tri italijanska letala in metala so

bombe, povsod z laško srečo. Celo strahu niso nikogar povzročili. Svojo srečo je poizkušal eden laški letalec že okoli 8. ure zjutraj ter je v presledkih spuščal bombe do četrtna 10. uro dopoldne. Okoli četrtna na 10 je priletel nad neko vojaško rezervno bolnišnico. Bomba je padla pred bolnišnico, kake 3 metre daleč od stene poslopja in je izkopala 1 m globoko in kaka 2½ m v premeru široko jamo, zračni pritisk je pobil eno okno v prvem nadstropju, v pritličju in pa okna v kavarni in v drugem nadstropju sta ostala cela. Ko je letalec vrgel to bombo, se je obrnil in vrgel nekoliko proč od tega kraja tri bombe. Dve bombe sta padli tik ob zidu neke hišice v razdalji kakih 5 m druga od druge, izkopavši 3 m široki in 1 m globoki jami. Poškodovali sta nekoliko hišni zid in streho in premetali orodje v podstrešju. Na streho sta vrgli polno prsti. Tretja bomba je padla na tistem potu, kakih 12 m proč od prvih dveh. Izkopala je takisto jamo, a ni napravila nobene škode. Ranjen ali ubit ni bil nihče. Čudežno je bilo, da je edini moški, ki je bil doma pri zgoraj omenjeni hišici, sekal drva komaj 3 m od mesta, kamor je udarila bomba, a se mu ni zgodilo prav nič. Le sekira mu je padla iz rok, a menda od hipnega strahu. Letalec je vrgel razven teh še nekaj bomb, eno na neki oddaljeni cesti, ena pa je padla v Ljubljano, nekaj jih je pa vsul na železnicu. Ljubljancane je ta novost pognala vun na ceste. Vse je letelo gledat, kaj je napravila onesmogla laška jeza. Nihče se ni skrival, dasi se je vedelo, da nad melego preko Ljubljane še vedno krožijo laški letalci. Strahu nismo nikjer opazili, previdnost pa bi sveda priporočali.

### Drugi obisk Ljubljane.

Okoli opoldneva istega dne 18. t. m. je solnce razpršilo melego in je veselo posijalo na ljubljanske ceste. Pozdravljal je belo Ljubljano, katere prebivalstvo se je danes s svojo občudovanja vredno mirnostjo zopet odlikovalo v teh težkih časih. Opoldanski zvonovi so zapeli, med glas zvonov pa so se naenkrat vmešali ostri streli naših letalskih opazovalnic. V modrem zraku se je zasvetil, obsajan od solnca, laški aeroplani, na katerem je bilo dobro opaziti laška trobojnica. Mirno je plul nad Ljubljano, obstrelovani od naših topov. Vse ulice so bile polne občinstva, ki je zasledovalo polet. Naenkrat ostočno piščanje v zraku — nato pok. Letalec je meril na staro eukrarno, bomba je pa padla ob zidu cukrarnice, izkopalna veliko jamo in pobila šipe v kantini. Iz vojnega

## LISTER.

### Sveži kmečki grobovi.

Jožef Draž.

V Št. Ilju v Slov. gor. je dne 16. februarja umrl 43letni posestnik, cerkveni ključar in odbornik naših društev Jožef Draž.

Rajni je bil od izbruha vojske do lanske jese尼 in vojaški službi. Na Doberdobski planoti si je našel neozdravljivo bolezen — jetiko. Prišel je domov, a zanj ni bilo več leka. Morilni črv se je fakto ugrijzel v njegovo telo, da mu zdravniška veda ni mogla več pomagati.

Jožef Draž, p. d. Nemec, je bil eden najtrdnejših stebrov slovenstva v Št. Ilju. Bil je veren, naročen, vstrajen in značajen mož. Njega ne bi bil odvrgnil od njegovega prepričanja, če bi mu obljubil stisočake. Že od nekdaj je rad sodeloval pri vseh naših narodnih prireditvah, bil je mož popolnoma na svojem mestu. In kako potrebni bi nam bili v bodočem taki možje v našem Št. Ilju!

Naš Jožef je bil posebljiva pridnost. Draževa kmetija je že od nekdaj ena najlepših v Št. Ilju. — Rajni Jožef je bil izučen sodar ter v vsakem oziru izredno napreden gospodar.

Prvi kot žrtev vojske počiva sedaj naš nepozabni Jožef na šentiljskem pokopališču poleg svoje matere, ki je bila sestra andraževskega župnika, ē. g. Očkerla. Pogreb se je vršil v petek, dne 18. febr., ob ogromni udeležbi. Vodil ga je vlc. g. dekan Čižek ob spremstvu domačih čč, gg. duhovnikov. G. dekan mu je ob odprtju grobu govoril ginaljivo slovo.

Rajni zapušča 86letnega očeta in mlado vdovo s sinčkom. V naših vrstah pa je Jožef zapustil spomin dobrega, zvestega in odkritofričnega prijatelja. Krvavi nam sreč ob misli, da našega vrlega Draža ni več; zdi se nam celo, da to ni mogoče. A Bog je tako ukrenil in njegovu svetu volji se moramo ukloniti. — Slučaj je nanesel, da je dva dni pred gospodarjem umrla pridna in zvesta Draževa dekla. Endan sta ležala gospodar in dekla skupno na parah.

Dragi prijatelj, po duhu in stanu brat, steber naše obmejne trdnjave, ki si tako zgodaj legal in hladni grob, počivaj sladko v obmejni slovenski zemlji, katero si čez vse iskreno ljubil! Na svidenje nad zvezdami!

Fr. Ž.

Jožef Korman.

Dne 2. svečana t. l. je poklical Bog k sebi svojega zvestega služabnika, našega blagega očeta Jožefa Kormana, p. d. Pergauer, veleposestnika na Kumu, župnika Devica Marija v Puščavi, Korman je umrl po nagli mučni bolezni na pričetni v 77. letu. „Oče Pergauer so umrli“, ta glas se je bliskoma po-

raznesel po celi župniji, ko je zapel veliki zvon. Da, res, oče Pergauer je bil častiljiva oseba, ni bil samo oče Pergauerjeve hiše, ampak oče cele župnije. Bil je globoko veren, gostoljuben, radošaren, poln usmiljenja do ubogih, pri svojem ležem premoženju, in velikem posestvu pa skrajno ponjen.

Poldruge uro daleč od cerkve na visokem Kumnu malo pod Klopnim vrhom doma, bil je vsako nedeljo prvi v cerkvi. Do zadnje nedelje nikdar ni opustil službe božje, če je le bil zdrav. Po zimi pri visokemu snegu je dal ob nedeljah, če ni bilo gazi, po dva, včasih tudi po štiri vole zapreči, da so delali tu gaz iz visokega hriba v dolino, zadi pa je šel očka Pergauer trdnih korakov s svojo družino k službi božji. V dolini pa, če ni bilo gazi, je gabal oče Pergauer sam naprej ter peljal svojo družino v cerkev.

V domači občini Kumen je bil večkrat župan, občinski svetovalec se sedaj. Bil je veliko let načelnik konkurenčnega odbora in je kot tak storil veliko dobrega za našo romarsko cerkev. Kot ubožničar je imel do vsakega reweža odprto srce in darežljivo roko. Pri vsaki priliki je segel globoko v žep, če se je šlo za cerkev, občino, šolo ali za pomoč bližnjemu brez izjeme, le za svojo osebo je bil skromen in zelen.

Sam dosmrten ud Mohorjeve družbe je naročil vsako leto za slehernega svojega služabnika Mohorske knjige, tako da je štela Pergauerjeva hiša sama

poročevalskega stana poroča „Pester Lloyd“, da je bil ondi ranjen neki deček, ki je umrl. Letalec je v bližini vrgel še eno bombo na gredice, eno pa je še vrgel za slovo na drugem koncu Ljubljane in je nezadno poškodoval neko hišo. Utis smo imeli, da je bil enkrat od naših krogel zaret, ker se je nekoliko nagnil na stran, nato se je pa hitro dvignil višje in pobegnil. Vse bomb je bilo na Ljubljano vrženih 14, skupno na okolico pa okoli 40. Isti dan zvečer je bil zopet aviziran nek laški letalec. Tako so Lahi izpolnili obljubo, da pridejo v Ljubljano. V mesecih so se sicer zaračunali, trdnih tal pa tudi to pot niso imeli pod seboj in jih na naših tleh prav nikdar imeli ne bodo!

#### Laški letalci nad Goriškim.

Iz Goriškega poročajo o opisanem laškem letalskem izletu:

V petek, dne 18. t. m., je bil krasen spomlađanski solnčni dan. Nebo čisto in jasno brez oblaka. Bilo je jasno kot na dlani, danes ne ostanemo brez italijanskega zračnega obiska. Krog 10. ure predpolne so se že oglasili v smeri proti Gorici naši topovi in sivkasti oblački razpokajočih se šrapnelov so naznajali kot zvesti stražarji, da se bliža v zraku sovražnik. In kmalu nato so zabrneli visoko v zraku motorji naših letal, enokrovni in dvokrovni oklopni, pripravljeni za boj. Toda to pot ni bilo celega italijanskega zračnega letalskega brodovja, ampak samo eden sovražni dvokrovni oklopnik, francoskega sestava, in izredno velikega, naravnost orjaškega obsega, prebarvan v obliko velike italijanske trobojnlice. Letel je na posameznih mestih precej nizko nad Vičavsko dolino. Štiri naša oklopna letala so ga obkrožila in pričelo se je manevriranje drznih, sprehnih letalcev. A dan je bil tako poln solneca kot smehljaj spomladni, in čudovito lepo so se lesketala v solnčnih žarkih krila letal, kot da bi bila posuta z biseri. In nad nami so pričele rožljati v zraku strojne puške, naše in sovražne, zrak je bil poln teh rezkih strelov. Motorji letal so neprehnomoma brneli, letala so se divgala in padala, zapuščajoč siv dim za seboj, spreminjajoča smer in skušala sovražnika preleteti. Veliko sovražno letalo je bilo očividno zadeto od naših strelov, ker se je parkrat precej občutno nagnilo na stran. Sovražni letalec se je moral umakniti, neprestano zasledovan od naših letal. Bomb ni metal nikjer. Pač pa je en naš letalec proti njemu vrgel dva krate bombe. Kmalu nato so posegli v akcijo zopet naši obrambni topovi. Ali je dosegel sovražni aeroplans svojo bojno črto, nismo mogli dognati. (Naša poročila dajo o tem dovolj pojasnila. Ured.)

#### Kmečke skrbti.

(Iz kmečkega peresa.)

-b- Položaj na deželi postaja dan za danovo hujši. Ko so ob začetku mobilizacije leta 1914 odšli v poplavljeni moški z doma, se ni mnogo poznašo. Danes, ko pa odhajajo v cesarsko službo od mnogih hiš že zadnji moški, je položaj mnogih drugačen. Uboga že na, mnogokrat slabotna in vedno bolehna, ostane s starim dedekom ali babico in majhnimi otroci sama na obširnem posestvu. Vodstvo posestva in vodstvo ter nadzorstvo družin leži sedaj večinoma povsod na šibkih ženskih ramenih. Poleg vzgoje otrok, ki je v sedanjih časih gotovo najvažnejša naloga vsake gospodinje, še imajo sedaj ženske-gospodarice skrbeti za celo vrsto drugih zadev, n. pr.: obdelovanje posestva, skrb za posle in delavce, prehrano družine, pla-

čevanje davkov in obresti, prodajo pridelkov in živine, nakup potrebnih gospodarskih reči, pomoč pri sošedih in še stotero drugih skrbti.

V kratkem hočem podati našim vrlim gospodinjam nekaj nasvetov glede pred omenjenih zadev:

V zgoja o trok je najvažnejša naloga, ki jo mora rešiti mati gospodinja v odsotnosti moža. In ravno v sedanjem razburkanem času nam je treba obračati posebno pozornost tej točki. Matere, gospodinje! Čuvajte svoj najdražji zakau, svoje mlade pred pokvarjenim svetom. Hudobiji ravno sedaj evede pšenica! Toliko pohujšanja, slabega govorjenja in slabih vzgledov vidi sedaj nežni otrok in če ga skrbno materino oko ne bo dobro in vneto čuvalo, bode nesrečen otrok in mati. Pazite torej matere na svoje otroke, male in odrasle! Ne napravite si prokletstva na-se s tem, da bi zanemarjale vzgojo otrok. Dajte otroke v slovenske šole, k dobrim učiteljem, naj gredo otroci radi v cerkev, naj molijo za svoje očete, ki se borijo na krvavem bojišču; s posebno paznim očesom pa pazite na odrasle tam, kjer je vojaštvo nastanljeno. Varujte sebe in družino pred vsem hudim!

O b d e l o v a n j e p o s e s t v a bode mučilo skoro vsako gospodinje. Edina pomoč bo letos: podvojena pridnost in medsebojna pomoč. Opravljajmo vsa dela kolikor mogoče zgodaj, ne odlašajmo ničesar na jutri. Posebno pa obračajmo svojo skrb na to, da se vsak rob naših posestev obseje in obsadi. Avstrija stoji še pred velikim in zgodovinsko važnim vprašanjem: Ali bomo imeli dovolj živeža za sebe in svojo hrabro armado? Ako ne, utegne sovražnik na vseh koncih in krajin udreši v našo domovino in kaj bo potem? Sveta dolžnost vsakega, ki želi svoji domovini dobro in boljšo bodočnost, je, da skrb, da bo na svojem in sosedovem posestvu vsak razgon zemlje pravočasno posejan in obdelan. Sejte letos posebno mnogo žlahtnega jarega žita: pšenico in rž, pa tudi koruzo. Če nimate sami takega semena, oglašite se za isto pri občini ali glavarstvu.

S k r b z a p o s l e i n d e l a v c e muči vsakega gospodarja. Domače ljudi nam je vzela vojska, ujetnikov-delavcev pa nima vsak rad. Srečen je, kdor shaja z lastnimi delavskimi močmi! Letos ne bo družega pomagalo, kakor da bodo tudi šolski otroci od 10. leta naprej morali pomagati pri poljskih delih. Gledate ujetnikov imamo kmetje skoro povsod sicer velike posmiske, a pravijo, da je v sili vse dobro. Dosedaj so vsaj pogoj za nabavo ujetnikov-delavcev bili ugodni. Odslej pa odpade odškodnina za hrano, kavcijo je večja in tudi drugi pogoj so skoro nesprejemljivi. Kolikor mi je znano, je že več občin v mariborski okolici se izjavilo, da raje nima ujetnikov, kakor pa da bi se spraviali ti trdi pogoji. In muči nas tudi misel, kaj bo, ko je domačini v sili dobiti moških vedno manj. Rusov pa vedno več tukaj. Naši dvomi in skrb glede tega so, kakor znano, v mnogih ozirih opravičeni. Kaj, ali ne bi bilo mogoče, da bi domači črnovojniki, pošteni krščanski možje, torej domačini v občini, imeli nadzorovanje ujetnikov-delavcev? Sicer pa bi se naj ne samo občini, ampak tudi okraji, dežela in celo politične oblasti zavzele za to, da bi pogoj glede ujetnikov-delavcev ostali vsa dosedanji. Hrano dajati tem ljudem zastonji založiti kavcijo, plačevati dnino in obrabiti obiekta itd., tega vendar tujec, ki ne zna dela fakto prijeti, kot bi moral, ne zaslubi.

P r e h r a n a d r už i n e je tudi veleresna skrb. Žito se je rekviriralo in se še rekvirira povsod in brez pardona. Radi netočnega priznanja so pri mnogih hišah morali oddati skoro vse, tako, da že na spomlad ne bodo imeli najpotrebnejšega živeža. Ljudje so si mnogokrat sami krivi, ako jih tepe šiba. Ne čitajo nič, ne vprašajo nič, ampak ko pride na log za oddajo žita, jadikujejo in zabavljajo čez župane, (ki niso nič krivi), se ne vedo braniti in oddajo sv-

nad, ki je bil, smelo rečeno, najboljši tenorist cele Savinjske doline!

Sternadov Anza, tako so ga nazivali, je bil lepe, visoke, močne postave, veselega značaja; rojen je bil Podvrhom, pol ure od Braslovč, v ugledni gospodljubni, kmečki hiši. Kot mladenič z 20 leti je pristopil k takrat ustanovljenem pevskem društvu. Pevsko društvo Braslovče je eno najstarejših v Savinjski dolini ter je bilo že od nekdaj na najboljšem glasu, bodisi gledate števila, kakor tudi moči. Ivan Sternad je bil gotovo poznan širom lepe Savinjske doline; saj je nastopil po vseh vaseh in trgih Savinjske in deloma Saleške doline ter bil priznan kot nedosegljiv tenorist in sicer v Gornjemgradu, Mozirju, Rečici, Šoštanju, Polzeli, Vranskem, Št. Pavlu, Žalcu in Celiu, kjer je društvo nastopilo pri marsikateri slavnosti in je opeval s svojim krasnim tenorjem naše domovine kras in slavo ter vzbujal narodni čut.

Prepeval pa je tudi celih 25 let v župnijski cerkvi, kjer je povzdigoval s svojim prijetnim glasom misli vernikov iz vsakdanjega prahu k večnemu Stvarniku. Neštetim članom društva je zapel o raznih prilikah podoknico in s tem privabil vedno novih članov, podpornik in izvršujočih, izvabil pa je tudi marsikatero solzo ob odprttem grobnu, ko je zapel s svojim sonornim glasom dragim ranjkim ob gomili.

Radi sedanjih prometnih in brzjavnih razmer ni bilo mogoče stopiti k Tvojemu grobu, dragi prijatelj, in Ti zapeti v slovo, kakor sva rama ob rami že zapela neštetokrat; a kličem Ti, dragi Janez, tja: Oj z Bogom, oj z Bogom, vj z Bogom, dragi sreči Ti!

je borne zaloge žita, češ: Pa imejte! Mnogokrat sem že čital v „Slov. Gospodarju“: Zapisujte si to in eno. In glejte, ravno sedaj je velevažno, da si kmet ali kmetica vsako malenkost zapiše: Če veš, kolike žita si priznal, ali pa ga je komisija našla pri Tebi, lahko sam izračunaš po določenem ključu, koliko res moraš oddati. Kmet mora dandanes čitati, pisati in računati. Če ti bo zmanjkal zalog živil, obrni se pravočasno do občine, da Ti ista preskrbi živila potom okrajnega glavarstva.

C e n e m o r e š p l a č a t i o b r e s t i i n d a v k o v , napravi prošnjo za odlog in navedi vse tehtne vzroke. Oblasti imajo od višjih oblasti stroge naročeno, da morajo z ljudmi priazno in postrežljivo postopati. Davkarje letos posebno iščemo novih virov za davke in tako so morale občine naznaniti dohodke posameznih posestev. To je predpriprava za osebno-dohodninski davek. Ce boš dobil nalog za ta davek, prosi kakega izobraženega človeka, da Ti pomaga, napravi ugovor itd. Gledate plačevanja zastarelih obresti od posojil je izdana nova cesarska odredba, kateri gorimo na drugem mestu.

P r i p r o d a j i p r i d e l k o v i n ž i v i n e p a se držimo povsod najvišjih cen, ki jih je določila oblast. Varujmo se pred navijanjem cen, ker so kazni preobčutne. Citajte v tem oziru potrebne uradne odloke, ki jih prinašajo naši listi. Pazite tudi, da ne padete v roke raznim prekupcem in ljudem, ki stičejo samo za dobičkom. Bodimo previdni!

Isto velja pri nakupu gospodarskih reči. Nakupi le to, kar neobhodno potrebuješ, vse potrato proč. Ce kupiš kaj večjega, prosi soseda ali znance, da gre s Teboj. Ne imej nikdar preveč denarja pri hiši, ampak ga raje naloži obrestosno v hranilnico.

P o m a g a j , če moreš, p r i s o s e d i h ! Delo krščanske ljubezni je ravno sedaj najbolj potreben. Lajšaj bolečine nesrečnim družinam, ki so zgubili svoje drage, s tem, da jim pomagaš z delom, z življeno ali kakor Ti je pač sploh mogoče. Varujmo se vseh prepirov, tožb in enakih slabosti. Krščanska ljubezen in bratoljubje naj vlada v teh resnih časih med nami.

N a t a n ačin skrbimo za svojo srečo, za srečo svoje družine in srečo ljubljene domovine.

#### Vojni ujetniki-delavci.

Vojška uprava je že lansko leto dala nasvet kmetom na pomoč vojne ujetnike za razna kmečka dela. Dosedaj se se ujetniki dobili pod sledenimi pogoji: Delodajalec je moral plačati prevozne stroške za ujetnike iz taborišča do občine, kjer so dobili delo. Za hrano, ki jo je kmet dajal ujetnikom, je dobil vsak dan 1 K odškodnine, plačati pa je moral strošek za zdravniško preiskovanje.

Vojno ministrstvo pa je dosedanja določila skupno popolnoma spremenilo. Zahtevo se: 1. Kavcija za vsakega ujetnika 30 K. 2. Za hrano ujetnikom se daje 1. marca nič več ne plačuje. 3. Ujetnikom se mora dati dnina najmanj 15 v in največ 50 v na dan. 4. Delodajalec mora skrbeti za stražno moštvo. Za stražo ni treba ravno vojaka, ampak to službo sme opravljati tudi kaka druga zanesljiva oseba, ki pa se mora pri okrajnem glavarstvu zapriseči. Delodajalec mora domačega stražnika sam plačati in mu daje hrano; vojaške straže ni treba plačati, pač pa ji daje proti odškodnini hrano. 5. Prevažanje ujetnikov in taborišč preskrbi vojaška uprava na lastne stroške v deželi med občinami pa občine ali delodajalc. 6. Delodajaleci morajo skrbeti tudi za stanovanje ujetnikov. 7. Oblast bo zahtevala od delodajalcev tudi malo odškodnino za porabo obleke. 8. Glede občevanja in postopanja z ujetniki so izdani zelo strogi predpisi. Ne sme se ž njimi ne prepričazno in ne preosorčiti ali surovo postopati. 9. Delodajalec je odgovoren za nasledke, če ujetnik pobegne in mora sam plačati vso stroške zasledovanja. 10. Založena kavcija zapade, ako se z ujetniki ne postopa tako kot je predpisano, no, ali pa če je delodajalec sokriv pobega.

To so v glavnem novi pogoj glede ujetnikov. Vojška oblast zahteva, da se morajo delodajalci vsej do dne 25. februarja izjaviti, ali pogoj sprejemijo ali ne. Kakor se nam poroča, so se v mariborski okolici izrekle dosedaj skoro vse občine zoper te pogoj. Posebno težavno je glede prehranitve ujetnikov. Pri rekvirirjanju žita se ujetniki ne uočevajo, to je, se ne štejejo k družini. Krušnih kart se za nje le štejejo dobi, živila se morajo draga plačati, ker jih doma navadno primanjkuje. In za draga hrano bi ne dobili nikake odškodnine?

Nepravilna določba je tudi glede delavnega časa. Predpisano je delo od 6. do 6. ure. Ali naj gre n. pr. v poletnem času gospodinja že ob 5. uri popkuhat za Ruse večerjo in pozneje zopet posebej za družino? Naj se določi delavnata doba v poletnem času od zore do mraka, kar bi bilo naibolj pravilno. Občine naj take in enake zahteve naznanijo okraju nemu glavarstvu.

Za mariborsko okraju glavarstvo se bo vršilo v pondeljek, dne 28. februarja, ob 3. uri popoldne, zborovanje županov in zaupnikov in sicer v porotni dvorani okrožne sodnije. Na dnevnem redu: Vprašanje kmečkih delavcev in ujetnikov.

na leto 8 do 10 Mohorjanov. Naročnik je bil na „Slovenskega Gospodarja“ in na „Stražo“, odkar ta dva lista izhajata. Zvesto je prebral vsak članek teh listov in jih je znal ob danih prilikah tudi porabiti. Za to je bil pri svoji visoki starosti tudi tako podučen o sedanjih razmerah, političnih in gospodarskih, kakor bi bil šele 30 let star.

V obliki je bil priprost, v obnašanju ponjen in častitljiv, v govorjenju malobeseden, resen in moder, sovražnikov ni imel, vsak ga je visoko spoštoval. Pri raznih sejah, h katerim nikdar ni prepozno prišel, a jih tudi nikoli ni opustil, je vse gledalo na njega in se ravnalo po njegovem modrem nasvetu.

Pogreb je bil dne 5. svečana. Velika množica ljudi je prišla od vseh krajev, da mu je skazala zadnji ljubav. Pogreb je vodil vč. g. dr. Maks Vraber, kateremu je bil rajni ujec, asiščrali so č. gg. Andrej Bračič, župnik v Lembahu, Vinko Lorenčič, župnik pri Sv. Ožboltu, Jožef Kuk, kaplan pri Sv. Lovrencu, in domači župnik. V slovo je govoril rajnemu pri odprttem grobom domači č. g. župnik. Omenjal je frdno in živo vero rajnega, slikal njegove lepe čestnosti ter ga stavil vsem faronom za zgled.

Pogrešali bomo blagega očeta zelo, pozabili pa ga ne bomo nikdar. Mir in pokoj njegovi duši!

G. Z.

Ivan Sternad.

Dne 3. februarja so žalostno zapeli zvonovi prelepne braslovške župnije. Oznamovali so prežalostno vest, da je za vedno utihnil braslovški slavec: Ivan Ster-

A. St.

## Albanija.

V Albaniji nastopajo albanske čete pod vodstvom naših častnikov, kar je za nas zelo ugodno in razveseljivo. Naše čete so vsled tega proste za druga podjetja in pridobitve v Albaniji nam pridejo tako po ceni.

Odkar so albansko-avstrijske čete pri Kavaji dospele do morske obale, je mesto Drač na suhem popolnoma obkoljeno. Za italijansko postojanko v Draču je sedaj dvojna možnost odprtva: ali da se uda ali da zbleži po morju bodisi v Valono, bodisi domov.

Nam se zdi, da še bojev za Valono ne bo tako kmalu, kakor mislimo. Zgodilo se bo nam bržas kakor pri Solinu, kjer smo že pred mesci pričakovali odločitev, a se je danes ni. Južno Albanijo z Valono vred si namreč želi Grčija in težko je verjetno, da bi mi v sedanjem trenotku hoteli razburiti grško javnost in zasesti Valono.

Gotovo pa je, da se nam v Albaniji ni treba batiti nikakih neljubih presenečenj, še manj pa kakšnih občutnih zgub na ljudeh.

## Obkolitev Drača.

**Kavaja, Berat, Ljuna in Pekinje zasedeni.**

Naši se dan za dnevom polagoma približujejo Draču. Dne 17. februarja so albanske čete pod vodstvom avstrijskih častnikov in ojačane z avstrijskim možtvom zasedle mesto Kavaja, ki leži 20 km južno-izhodno od Drača. Esad-paševi vojaki so zbežali na ladje.

Dne 19. februarja pa so prodrii albanski oddelki pod vodstvom naših častnikov iz Kavaje do Jadranskega morja. Naši so isti dan zasedli prednje italijanske postojanke pri Bazar-Sjaku.

Dne 20. februarja so Albance, ki se bore na naši strani, zavzeli kraje Berat, Ljuna in Pekinje (južno-zahodno od Elbasana). Ujetih je bilo čez 200 Esad-paševih orožnikov.

Krog Drača imajo naši sedaj razjet močan obroč, ki se vedno bolj zožuje. Kmalu se bodo vršile večje praske za mesto in naš Dračem bo plapolala avstrijska zastava.

## Cela severna Albanija naša

Z zasedenjem Berata, Kavaje, Ljune in Pekinje so naše čete prekoračile ozemlje, ki dela mejo med severno in južno Albanijo. Kljub velikim težavam in naporom so naše čete zasedle vse ozemlje do reke Škumbi (izvira zahodno od Ohridskega jezera, in se južno od Drača izliva v Jadransko morje). Tudi ozemlje izhodno od Berata je popolnoma očiščeno sovražnika. Valona in tamošnja sovražna obrambna armada je od Drača popolnoma odrezana.

## Italijansko bojišče.

V ospredju zanimanja stojijo sedaj zračni boji. O brezuspešnem laškem poletu v Ljubljano poročamo na uvdrem mestu. Navdaja nas ponos, da so naši letalci mnogo spretnejši in da njihovi poleti dosegajo zaželjene uspehe.

Na soški in koroški fronti so zopet živahnejši topovski boji. Njih odmev čujemo tudi na Štajerskem.

Naši slovenski vojaki nam v lepih pismih opisujejo svoje vojne doživljaje, za kar smo jim zelo hvaležni,

## Nov zračni napad na Milan.

Dne 21. februarja je napadel oddelek naših zrakoplovov razne tovarne v Lombardiji. Dva avstrijska zrakoplova sta celo vnovič priplula do Milana, kjer sta vrgla več bomb na mesto. Povzročena škoda v mestu je velika. Oddelek naših zrakoplovov je tudi napadel pristanišče in postajo za italijanske zrakoplove v mestu Desenzano ob jezeru Garda na meji med južno Tirolsko in Italijo. Tudi tukaj je povzročena škoda velika. Vsi naši zrakoplovi so se vkljub hudemu obstrelijanju vrnili nepoškodovani.

### Se nekaj o napadu na Ljubljano.

Vojni poročevalci poročajo iz velikega glavnega stana: Italijanski napad letalcev na Ljubljano se je končat zelo klaverno. Sestreljena so bila (ne samo eno, ampak) tri laška letala, ostala pa poškodovana, in so se rešili le z veliko težavo. Približi se mora, da nadkrilujejo naše čete Italijane tako na suhem, kakor v zraku.

Danajski listi poročajo, da se je računalo s tem, da bodo laški leteali Maribor in Gračec obiskati. No, znenkrat se niso upali tako daleč. Saj se že

od napada na Ljubljano tri letala niso vrnila domov, kaj bi še bilo, če bi šli še naprej.

### Velik italijanski zrakoplov sestreljen.

Poroča se nam z italijanskega bojišča dne 18. februarja sledete:

Eden največjih italijanskih zrakoplovov je sestreljilo naše zračno brodovje dne 18. februarja, dopoldne, med 10. in 11. uro. Padel je na tla med Ajdovščino in Gorico. Ta velikan je popolnoma novega sistema, še dvakrat tako velik, kakor so navadni in se ceni še nad 80.000 K vrednosti. Zopet eden velik udarec za Italijane. Polentari jih pač vedno dobijo po njihovih buči, v zraku, na suhem, kakor tudi na morju; povsed so premagani. No, saj pravica je še vedno zmagala in bo še sedaj v tej svetovni vojski.

Sedaj se že 16 mesecov nahajam neprenehoma na bojiščih, a z zdravjem sem še precej zadovoljen. Marsikaterikrat so mimo moje glave pele mrtvaško pesem sovražne granate, a Bog me je vedno obvaroval in mi dosedaj ohranil še zdrave ude. Vse Slovence pozdravlja iz krvavega polja: Alojz Kocjan, toniški predmojster.

### Pri Poli sestrelili italijanski zrakoplov.

Dne 17. februarja je priplul nad Polo italijansk zrakoplov. Naše obrambne baterije so ga že po nekaterih strelilih sestrelili. Zračni velikan je padel na tla. Oba zrakoplovcia so naši ujeli.

### Laška sodba o našem zračnem brodovju.

Rimska „Tribuna“ je vprašala poveljnika laškega zračnega brodovja, kako sodi o zračnem orožju Avstrije in Nemčije. Strokovnjak je odgovoril: Če mi Italijani in Francozi v čudovito junaškem boju sestrelimo še toliko avstrijskih in nemških letal, prihajajo le vedno nove, brezstevilne množice brez imena, brez zgodovine, brez preteklosti, a oborožene z najstrašnejšimi uničevalnimi sredstvi. Četverosporazum mora graditi vedno nova letala, da ostane kos Nemcem in Avstrijem.

### Zivljenje v višini 2600 m.

Telefonist Alojzij Mauko pise s tirolskih gor h Kapeli:

Sam sedim v kaverni (= baraki) pri svojem aparatu. Ni mnogo dela. Zato pa vrstic, kako živimo v orlovec gnezdu; tako imenujemo svoja bivališča. Prav po očetovsko skrbi za nas naš nadporočnik S. Govor hrvatski, ogrski in seveda nemški. Je kakor nalašč za poveljnika nam, ki imamo tu celi Babilon jezikov. Postavil bo sčasoma v teh gorah celo vas. Vedno stavimo nove kavene. Dal nam je napraviti celo kopališče, pomislite: v višini 2600 m – kopališče. Obili smo primeren prostor, 6 kvadratnih metrov v velikosti, z deskami, noter spravili kotel, ki je služil prej za kuhanje menaže, potem banjo, pa še druge potrebsčine za kopanje. Niti zreala ne manjka. A odkod pa dobiti vodo v to visoko? Veste, po zimi še nismo v zadregi za njo. V kotel nanosimo zvrhom snega, podkurimo, in v pol ure imamo toplo vodo za kopanje. Tudi drugače kako skrbimo za snago. Večkrat moramo vso posteljino in kar je takega, nesti na zrak, snažiti, prati, krtačiti, in tako smo se tistih živali z rudečim križem na hrbtnu precej odkrili. Vojaštvo je veselo in dobre volje. Smo kakor ena velika družina. Vsi se poznamo, enega dobre in slabe lastnosti so znane vsem. Tudi dva kranjska Janeza imamo tu. Enega ne pozabim nikdar. Stal je na straži. Kar prifrči laška 30.5 cm granata in se razpolovi v njegovih bližini. Zračni pritisk ga vrže ob tla, a on se zravnava; prileti druga, tretja, do šeste. Vsikdar pada, vstane in vstraja na nevarnem mestu. Ne vem, na kaj so Lahi merili, da so jih vrgli šest na tisto mesec. Marsikateri Janoš in Lajoš zna ob takih prilikah dobro skočiti in se skrivi. Večkrat divja tu pod nami v dolinah boi, mi poslušamo rjovenje topov in raglanje strojnic, a sem gor se sovražni izstrelki le malokedaj spozabi. Živimo precej v miru. Imeli smo lepo vreme, prijetneje kot v jeseni, a kakor se kaže, nam zima ne bo prizanesla. — Vroč pozdrav vsem znanim!

## Za našo slovensko-hrvatsko zemljo.

V angleškem listu „Nation“ piše sir Artur Evans:

Angleško zunanje ministrstvo je v pogodbì z Italijo, na podlagi katere je vstopila Italija v krog vojskujočih se držav, zasiguralo Italijanom, da dobijo velik kos avstrijskih pokrajin, v katerih prebivajo Slovenci, Hrvati in Srbi.

Angleška trguje z nami, Italija kupuje, toda naše hrabro vojaštvo odločuje.

### Artilerijski boji ob soški in koroški fronti.

Zadnje dni se na italijanski fronti vršijo prav živahni artilerijski boji. Na koroški fronti je laška artilerija zadnje dni prejšnjega tedna močno obstreljivala naše postojanke na obeh straneh Zajezerske in Jezerske doline. Tudi na del bojne črte med Belo

in goro Viš so padale italijanske granate. Ta prostor veže Dravsko dolino in Beljaško kotlinu z italijanskim prostorom za pohod iz Gemone. Seveda si bodo Italijani prebili svoje glave, predno bodo prišli tukaj naprej. Dne 19. februarja so Italijani posebno močno obstreljivali slovensko vas Ukve na Koroškem. — Na soški fronti je sovražni ogenj posebno srdit na Mrzli Vrh in goro Sv. Mihaela. Poročilo z dne 22. februarja pa pravi, da so Italijani naperili posebno hud artilerijski ogenj na Plave (severno od Gorice).

### Na Doberdobski planoti.

Josip Pišek, načelnik celjskega „Orla“, piše svoji materi:

Predraga mama! Naj Vam bode teh par vrstic, katere pišem že precej pozno v noči, koč odgovor na Vaše vprašanje, kako da se še meni tu godi. Da bi Vam preveč tožil, bi ne bilo posebno lepo, še manje pa častno za vojaka, ki hoče hrabro braniti slovensko zemljo pred zakletim sovražnikom. Čeprav je tukaj na Doberdobski planoti razmeroma še precej mirno, toda vkljub temu se še hoče polentar prikrasti k našim postojankam, misleč, da se ne nađejamo njegovega obiska. Toda komaj se je prav razgibal, že ga obiše tudi naša granata, katere ga ali razkosa na drobne kosce, ali pa zapodi v beg. Imel sem sam tu priliko, opazovati te po jeziku hrabre polentarje, kateri pa še niso že v več kakor potela trajajoči vojni prišli niti koraka dalje. Imel je že večkrat v svoji posesti naše sprednje jarke, toda kako dolgo? Ke večemu čez noč, proti jutru jo je bilo že pa zopet treba popihati nazaj na svoje staro mesto. Kakor že zgoraj omenjeno, sem moral v streški jarek k našemu opazovalcu, toda pot do tje ni bila nič kaj prijetna in tudi ne posebno varna. Pa človek se vsega privadi. Infanterijski krogelj frči po zraku, kakor čebelj. A rayno hoditi že ni posebno varno, kajti krogelj se noč izogniti glave. Dokler se še lahko sključeno gre za zavetno kamenito steno, še velja; toda vmes pa še prižižga kaka granata, ki pa steno razruši. A vendar smo pa tudi že teh tako vajeni, da se nam zdidi da se še te lahko izognemo. Včasih se nam vse osreči, včasih pa tudi sovražna granata ne zgreši svojega cilja ter nam pobere marsikaterega dragega tovariša iz naše sredine. Kak da pa je pogled tu na bojno pozorišče, tega Vam pa ne morem tako popisati, kakor zgleda v resnici. Tu leži noge, tam kos raztrganega trupla, pa še kakšen del razbite glave. Na mnogih mestih je zasula granata kar po celega mesta, ker gleda ven le še roka, ki je morda hotela iskatati še zadnjo pomoč, katere pa žal ni bilo od nikoder. Če bi imel človek take naravnost pretresljive pogledi in prizore večkrat pred očmi, bi mu izginilo že pač vse posvetno veselje. Jaz mislim, da gotovo skoraj vsakem ob pogledu na takšen prizor žine nehotote misel v glavo: „Tako kakor se je zgodilo s temi tovariši, zna prej ali slej doleteti tudi tebe.“

To so prizori, kateri mi ne bodo prišli nikdar iz spomina.

Vse za vero, dom, cesarja,

Za cesarja blago, kri . . .

Sprejmite prav iskrene pozdrave od Vašega Vam vedno hvaležnega Pepo-ta.

### Zgubil se je.

Anton Ašker od S. v. Ruperta (v Mali Brezi) nad Laškim nam piše:

Najhujše je na Doberdobski planoti, kadar je temna noč. Nikoli ne bom pozabil, kako se je meni godilo v podzemeljski jamic. Dež je bil noč in dan. Vse je bilo polno vode; pet dni smo bili v tisti emociji. Pri izmenjavi sem se zgubil. V tujem nevajen in v hudi temi sem celo noč hodil po ozemlju, kjer krogelje čivkajo. Zašel sem že tako daleč, da sem bil samo osem korakov od sovražnika. Polentar je močno strejal. Ko me ne bi bila grublja kamenja rešila, bi bil že tisti več bogve kje. Bog me je varoval. A mislil sem, da je moj zadnji večer. V boju sem bil tu sam proti mnogoštevilnim Italijanom. Vojskoval sem se krepko, dasiravno sem bolj kremplaste vrste. Proti jutru pa sem jo polentarjem izpod nosa popihal. Po trebuhi sem se zopet splašil do naših jam. Moji ljudje pri mojem pešpolku so me bili jako veseli. Od višjih sem še nagrado dobil in odlikovan sem tudi še bil z malo srebrno kolajno. Nisem imel več upanja, da bi še enkrat svojo ljubo domovino videl, a vendar ljubi Jezus, Marija in sv. Jožef so me varovali in pripeljali nazaj v slovenski kraj. Eno leto in 14 dni sem preživel na bojnom polju, a še nisem nič ranjen in nič bolan; bil sem še zmrzl zdrav. Slovenska kri se povsod slavi. Slovenski vojaki se tudi najhujšega med ustašijo. Slovenski rod železni rod. Slovenska kri nikjer ne sfali.

### Na koroško-italijanski meji.

Piše se nam:

Naš tren-oddelek ima nalogu, da našemu bataljonu donaša s tovornimi konji živež in druge važne potrebsčine na fronto. Toda ta naloga v tukajšnjem goratem in skalnatem svetu ni posebno lahka. Ko bi videli te strme gorske grebene, kajih je sama siva skala, bi rekli, da je popolnoma nemogoče, da tu gori prebivajo in zabranjujejo vstop sovražniku v našo lepo slovensko domovino naše hrabre in vrlo čete. In res težavnji so napori, koje moramo prenašati tu vse brez izjeme. Toda z neko vidno potrežljivostjo se to

vse prenaša, svesti si vsi, da končno tudi tega izdajalca pošteno naklestimo. Bil je naš zaveznik samo v solnčnih dneh naše ljube Avstrije. Ko pa so jo zagrnili temni oblaki, je tudi on svoje morilno orožje naperil proti nam. Tudi za zabavo nam včasih poskrbi polentar, kadar začne s topovi obstreljevati z vso svojo togoto kakšno skalo, a brez kake škode za nas. Vreme smo imeli tudi dosedaj člosti ugodno, a 8. in 9. t. m. smo dobili nov sneg. Daj ljubi Bog, da bi že prišel kmalu čas, da bi se povrnili na svoje nam drage slovenske domove.

Mnogo prisrčnih pozdravov pošljajo vsem cenenim čitateljem „Slovenskega Gospodarja“: Anton Holobar iz Griž pri Celju, Josip Ahtig iz Trnovelj pri Celju, Jakob Pilich iz Trnovelj pri Celju in Fran Divjak iz Sevnice.

#### Kako je v Tridentu.

Valentin Pirnik nam piše iz Tridenta na južnem Tirolskem:

V našem starodavnem Tridentu je življenje še vedno po stari navadi, ker si polentar ne upa in ne more in nikdar ne bo mogel k nam. Enkrat je sicer prišel nas obiskat in pozdravljal po zraku, pa so ga naši zrakoploveci in ogenj naših obrambnih topov hitro pognali nazaj. Šele na drugi postaji od tod je vrgel štiri bombe, pa od teh je le ena eksplodirala in še ta ni nikake škode naredila. Od tega časa pa jih sploh ni več. Pa saj bo ta izdajalec že dobil kmalu svoje zaslzeno plačilo. Dva sta že dobila, sedaj pa pride vrsta na njega. Saj si Lah tudi izmed vseh še najbolj zasluzi, da jih pošteno dobri po grbi in po njegovi izdajalski ali Judeževi koži.

„Slovenskega Gospodarja“ in pa pondeljkovo „Stražo“ dobivam redno in je tudi željno pričakujem z mojim edinim tovarišem-Slovencem v našem skladisču, da izveva zanimive novice iz najine prelepse slovenske domovine. Bog nam daj skorajno zmago in potem zopet ljubi mir. Z Bogom in Marijo za cesarja in domovino!

## Rusko bojišče.

Vobče je mir, le mestoma hudi spopadi, kakor n. pr. v spodaj poročanemu spopadu pri Tarnopolu. Podjetja na ruskem bojišču ovira čez en meter debeli sneg. Naši in Rusi imajo dovolj dela, da očistijo svoje jarke snega in vođe. Tudi s cest in potov se mora spraviti sneg.

Danes, dne 24. febr., se ima otvoriti duma, russki državni zbor. Veliko pišejo listi, kako so si že pripravah za to zasedanje vlada in poslance ležali v laseh. Mi takih poročil svojim čitateljem ne podajemo, ker so večinoma nezanesljiva in se potem takem, ako jih priobčimo, stavijo neopravičeni upi. Naše mnenje je nasprotno, da bo v dumih šlo vse gladko, sicer bi je vlada ne sklicala. Edin opravičen up, na katerega se smemo zanašati, je hrabrost naših vojakov in vstrajnost pri prebivalstvu v zaledju.

#### 18urni neprestani topovski ogenj.

List „Gazeta Viecierna“ poroča iz mesta Jezierzany: Zahodno od Tarnopola so Rusi naš fronto obzuli z 18urnim neprestanim bojnečim ognjem. Naše težke baferije so živahno odgovarjale. Ruske naskakujoče čete so bile po naših strojnih puškah uničene. Med tem so naši slišali ropotanje motorja in so v zraku zapazili sovražnega zrakoplovca. Naša zrakoplovna postaja je bila takoj telefonično obveščena in opazili smo, kako se je dvignil naš dvokrovnik lepo v zrak. Med zrakoplovcem se je razvil razburljiv zračni boj. Med veselim vsklikanjem se je našemu vrlemu zrakoplovu posrečilo, sovražnega sestreliti k tlu. Vodja in opazovalec sovražnega zrakoplova sta mrtva padla na tla, zrakoplov pa se je popolnoma razbil.

#### Z bojišča v Galiciji.

Vojni poročevalec lista „Az Est“ izvaja o položaju ob Stripi: Presenetilo bi vsakega, ki bi imel le vojne izkušnje pred 16 meseci, če bi ga postavili nenadno pred labirinf jarkov naše obrambne postojanke. Počez na vse strani, navidez brez vsakega načrta, je zgrajen ta labirint jarkov. Dozdaj se je pa po' kazalo, kjerkoli so napadli Rusi novo obrambno postojanko, niso uspeli kljub strašnim žrtvam, če tudi so priborili mal del kake črte. Vselej so se tako zelo utrudili, da niso mogli držati, kar so pridobili. Rusi so izmislili nato novo taktilko. Počasi so napredovali iz svoje glavne postojanke in so gradili v vedno gostejših vrstah jarke enega poleg drugega, da dosežejo skupno novo postojanko, kadar podero vmesne plasti zemlje med posameznimi jarki. Iz nove postojanke grade na opisan način nove jarke. Polagoma se bliža na napadalno razdaljo. Mi zasledujemo njih na videzno zvito, a v resnici enostavno delo. Nekaj časa jih ne nadlegujemo, dokler ne zberemo dovolj podat-

kov za varen naš naslop. Nato pa nastavimo strojnico in zadamo Rusom velike izgube. Te izgube sicer niso vsak dan zelo velike, a v zadnjih dveh tednih so postale vendar tako velike, da bi tudi ob naskoku Rusi ne izgubili več. Z novo taktilko je pa nam tudi mogoče, da uspešno napademo Ruse, kadar se nam dovolj približajo.

## Razna bojišča.

**Pred Solunom.** Nič novega. Francoski vojnik Sarail je obiskal grškega kralja Konstantina v Atenah. Zakaj, se ne ve.

**Francosko bojišče.** Na francoskem bojišču Nemci ne dajo več miru. Dan za dnevom napadajo na posameznih točkah fronte, sedaj tu in sedaj tam. Poročajo o delnih uspehih.

**Turško bojišče.** Rusi so vzeli Turkom v Kavkazu staro trdnjava Ercerum. Kavkaški vojnik veliki knez Nikolaj Nikolajevič si je že ogledal zaveto trdnjava. Turki zafrujujo, da padec Erceruma ne bo imel na daljnji razvoj vojske nobenega slabega upliva.

## Srbija in Črnomorija.

V Srbiji se vrača vedno več beguncev. Naše vojaške in civilne oblasti skrbijo za red ter gredo ljudstvu na roko, da se lahko zopet oprime svojih poklicev in svojega stanovskega dela. Iz krogov ubeglih srbskih poslancev, ki se nahajajo večinoma na Francoskem, prihajajo vesti, da nagovarjajo vlado, naj sklene z nami posebej mir.

V Črnomorji vlada mir. Ljudstvo se je privadilo novemu položaju. General Köves je obiskal Cetinje, kjer so ga cerkvene in posvetne oblasti slovesno sprejele.

## Črnomorski kralj — ujetnik.

Iz Pariza se poroča, da francoska cenzura nekaj dni sem strogo pazi na francosko časopisje, da niti z besedico več ne omenja črnomorskog kralja in njegove rodbine. Trdi se, da so prepovedali črnomorskemu kralju naravnost srejemati začetnike časopisja in da so mu sploh preprečili vsako občevanje. Posebej za to sestavljena komisija se je prepričala, da je res kralj Nikita prvi zaprosil za mir in ga ni naš general Köves ponudil, kakor je trdilo kraljevo spremstvo. S svojo rodbino živi kralj v neki vili v Lyonu pod državnim nadzorstvom. Sprejeti sme le one osebe, ki se izkažejo z dovoljenjem zastopnika vladе, prideljenega kralju. Ne da se preširava, se reče lahko, da postopajo s črnomorskim kraljem skoraj tako, kakor da bi bil — državni ujetnik francoske vlade.

## Grčija in Rumunija.

V Grčiji je zavladala velika nevolja proti Italijanom, ker so Italijani poslali nekaj orožnikov na grški otok Krf, da pomagajo organizirati srbsko armado Grška vlada in kralj zatrjujejo na vse strani, da nočejo za nobeno skupino vojskujočih se držav v boju.

V Rumuniji so naredili velik utis brezuspešni in izgubepolni ruski napadi na našo fronto. Rumunski ministrski predsednik Bratianu je odšel na oddih. Rumunija se bo odločila šele proti koncu vojske.

## Nova vrsta podmorskih čolnov

Angleški list „Daily Telegraph“ poroča, da se je v nemški vojni mornarici ustanovil novi oddelek monitorjev (malih bojnih lajdic, ki lahko vozijo tudi po večjih rekah) in podmorskih čolnov, ki bodo radi svoje izvanredne brzine pri bodočih obširnih bojih na morju igrali zelo važno ulogo.

## Samo še lepo vreme!

Angleški list „Daily Telegraph“ pravi, da je počakati samo še lepega vremena, da se izvrši uničujoč udarec na Nemčijo in Avstro-Ogrsko in vojna za četverosporazum zmagovalo konča. No, no!

## Nemiri v Egiptu.

S Francoske poročajo, da se v egiptovskih krogih med domačini sovraštvo proti Angležem vedno

bolj širi in da je prišlo v Kairu že opetovanje do spopadov med domačini in Angleži. Angleži nastopajo skrajno strogostjo ter dokazujojo številne obsodbe na smrt resnost položaja. Vsi poveljniki imajo ukaz, nastopati z brezobzirno strogostjo. Govori se, da nameava egiptovsko ministrstvo odstopiti in da hoče prevezeti Mohamed Said paša ministrsko predsedstvo v Egiptu.

## Sneženi plaz zasul 150 vojakov.

V gorovju pri Mitterbergu na Solnograškem je bil nastanjen vojaški oddelek smučarjev, broječ 300 mož. Smučarji so imeli tamkaj velike vaje v sneženem gorovju, ki je za take vaje zelo primereno. V zadnjem tednu je močno snežilo. Ponekod je vrglo 3 metre snega na debelo. Moštvo je bilo nastanjeno v gorski koči, častniki pa v tamošnji gorski gostilni.

Dne 19. februarja popoldne se je odtrgal velikanski sneženi plaz in se valil proti gorski koči, v kateri je bilo nastanjeno omenjeno vojaštvu. Vojaki so bili ravnonosni pri opoldanskem kobilu in so bili vsi v označeni gorski koči. Sneženi plaz je odtrgal velik del gorske koče, v katerem je bilo okrog 150 mož, in ga zasut z mostvom vred. Ostali del gorske koče ni bil zasut in moštvo, katero se je nahajalo v njem, se je rešilo.

Z rešilnim delom so takoj pričeli, tudi ujeti Rusi so pridno pomagali. Do 4. ure zjutraj dne 20. feb. so izvlekle izpod sneženih plazov 85 mrtvih vojakov in 33 še živih, toda močno poškodovanih. Ostalo vojaštvu je še pa zasuto. Novi sneženi plazovi ovirajo rešilna dela, pri katerih je zaposlenih več sto mož.

## Slovenske žrtve za domovino.

— **Anton Jelen.** Umrl je junaka smrti na laškem bojišču priden in povsod priljubljen mladenič Anton Jelen iz Polzelle. Na severnem bojišču je bil mesec februarja 1915 prvič ranjen v Karpatih. Komaj dobro okrevl je odrinil zopet na bojišče, in bil mesec junija v drugič ranjen. Ko je drugič ozdravil, je šel v boj zoper izdajalske Italijane. A dne 21. jan. t. l. je bil zadet od granate, za katere ranami je umrl in bil pokopan dne 23. jan. na Komnu pri Gorici. Zapušča žaluoča mater in sestro ter brata, kateri že koj v začetku vojske težko ranjen željno pričakuje okrevanja. Počivaj mirno, dragi sinko in ljubljeni brat, da zopet vidimo se enkrat nad zvezdami!

— **Martin Kodrič in Franc Kristovič.** Od Svinča niže Ptuja se nam poroča: Otožno so zadeli domači zvonovi, britko vest so oznanili, mrtvaško pesem so zapeli. Dne 9. avgusta 1915 sta darovala za domovino Franc Kristovič in Martin Kodrič življenje v najlepši moški dobi. Bila sta vrla naročnica, globokega verskega preprtičanja. Čudna, a ganljiva je bila njuna usoda, nerazdružljiva prijateljska ljubezen je vezala njuna srca. Že tovariša iz otroških let sta služila sedaj pri isti stotnji. Skupno sta odhajala na bojišče, skupno v smrt. Vistem bajonetem napadu ju je ugrabila bela žena. Sedaj počivata v daljnji tujini ob reki Dnjestru drug ob drugem. In skupno jima pošljajo domači zvonovi zadnje pozdrave in žele večni mir. Pravčni Sodnik, dodeli, da ostaneta tudi v novi, srečni domovini nerazdružljiva tovariša!

— **Karol Mušič in Janez Vavpotič.** Iz Makole se nam piše: Tudi iz našega trga vzelci si je nemila vojska svoje nepreprosne žrtve. Že leta 1914, kmalen početku krvavega plesa, nam je pobrala našega blagega Janeza Vavpotiča, tukajšnjega trgovca posestnika, bivšega našega dičnega pevovodja in sploh v vsakem oziru vzglednega kristijana. — Nedavno, namreč dne 29. jan. 1916, pa je zadela granata našega ljubega Karola Mušiča, vrlega, krekega mladeniča v najlepših letih življenja. Naj jima bo obema daljna tuja zemlja lahka! Žaluočim starišem in domačinom naše iskreno sožalje! Bog nas potolaži in ljuba mati božja, Devica Marija!

— **Franc Sorko.** Desetnik Ivan Črnko nam piše: Naznanih vam žalostni dogodek, ki se je izvršil dne 28. pros. Padel je častne smrti za domovino na južnem bojišču naš priljubljeni tovariš, desetnik Franc Sorko iz Maribora, zadet od sovražne granate. Pokojni zapušča ženo in dva nepreskrbljena otroka. Vsi smo ga spoštevali, ker je bil vrl slovenski mož. Bil je že poprej v Galiciji. Naj mu bo slovenska zemlja lahka! — Spindler Henrik iz Krčevine pri Mariboru, D. Kotnik, čefvodovja, Ivan Črnko, desetnik, pionirski oddelek, doma iz Partinjja v Slov. gor.

— **Martin Vučina.** Z bojišča se nam piše dne 20. feb.: Dne 26. sept. 1915 je na bojišču proti Lahu padel junaka smrti za domovino in cesarja M. Vučina, sin občespoštovane posestnice iz Smolinc v župniji Svinča nad razdom v Slov. gor. Bil je blag in moder mladenič, vzor vsem tovarišem. Posebno se je zanimal za izobraževalno društvo in tam neumorno deloval. Počivaj sladko, blagi mladenič, ker prelil si kri za svojo domovino. On spi, nevzdramno spi, a duh njegov živi, budi!

**— Jožef Zatranšek in Jurij Zdolšek.** Iz Dramej se nam piše: Vroče solze tečejo pri Zatranšku odkar jim je tuj vojak-tovariš pisal, da je njihov edini sin na italijanskem bojišču dne 8. februar padel. Pridni Jožek, pri Bogu se vidimo zopet, v miru. V teh resnicah bo našla tolažbo tudi žena padlega Jurija Zdolšek iz Razbora, in vsi drugi, ki zdihujejo za umrlimi.

## Razne novice.

**\* † Župnik Janko Munda.** Dne 22. februar, je na Dobrni po dolgem, mučnem trpljenju mirno v Gospodu-zaspal č. g. župnik v p. Janko Munda. Pogreb se vrši danes, ob 9. uri dopoldne, na Dobrni. Pred kratkim še je iskal zdravja pri usmiljenih bratih v Gradeu, odkoder se je dne 12. februar, zopet vrnil v Dobrno, kjer je po hudičih bolečinah podlegel svoji dolgotrajni bolezni. — Rojen je bil dne 10. junija 1869 v Ormožu in v mašnika posvečen dne 11. julija 1889. Za kaplana je služboval v Šmartnem na Pohorju, na Biziškem, Vranskem, v Loki, v Olimju, na Ptuiški gori, pri Sv. Marku pri Ptiju, pri Sv. Benediktu v Slovenski gori, pri Sv. Ilju pod Turjakom do leta 1901, ko je postal provizor pri Sv. Joštu na Kozjaku. Dne 24. avgusta 1902 je pa postal župnik istotam, kjer je župnikoval celih 10 let do dne 1. junija 1912, ko je stopil v pokoj. Svetila mu večna luč!

**\* Duhovniške vesti.** Č. g. Janez Žagar, kaplan v Cadramu, pride za provizorja na Dobrno. — Prestavljena sta č. gg. kaplana Janez Razbornik iz Jarenine v Cadram in Andrej Klobasa iz Črešnjevca v Jarenino.

**Nabožne pridge za vojake in zaledje.** V postnem času bo prinašal naš list v podlistku vsake številke sv. evangelijske sledoče postne nedelje in v zvezi z njim nabožen nagovor iz peresa dobroznanih slovenskih cerkvenih govornikov. Prepričani smo, da bo naše krščansko vojaštvo kakor tudi vrlo, pošteno prebivalstvo doma ta načrt z veseljem pozdravilo. Kdor še nima našega lista, naj si ga brž naroči!

**General Boroevič** — častni občan slovenske občine. Občinski odbor občine Partinje v Slovenski gori je imenoval poveljnika naše armade ob Soči, generala Boroeviča, za svojega častnega občana. — Občini Selinci ob Muri se je general Boroevič v posebnem pisnem zahvalil za imenovanje častnim občanom.

**Cesar je odlikoval računskega podčastnika K. Blatnik** od Sv. Jurja ob Taboru za posebno vestno izpolnjevanje službe pred sovražnikom s srebrnim zaslужnim križcem s krono na traku hrabrostne kolajne. Imenovani je bil začetkom vojske odlikovan s srebrno kolajno 2. vrste.

**Nov odvetnik.** Kot odvetnik se je nastanil v Celju vpokojeni sodni svetnik Ivan Erhartič, bivši predstojnik celjskega okrajnega sodišča.

**Zgodnja matura.** Kakor poročajo graški listi, premisluje naučna uprava letošnje zrelostne izpite določiti v maju, da celo že v aprilu, in to zato, ker je pričakovati da bodo vsi srednješolci najviši jenj razreda sli še letos k vojakom. Zato se bo dijakom še v času brez vseh formalnosti ohranila pravica eletnikov.

**„Mati!“** Vojaški duhovnik, ki je bil večkrat na bojišču in delil tolažila sv. vere ranjencem in umirajočim, priporavlja, da ga ni nobena stvar tako ganiča, kakor kljuci krepkih junakov, ki so vzduhovali tih: „Mati! Mati!“ — „Videl in skusil sem vse bojne strahote“, pravi, „toda nič me ni tako prevzelo kakor ječanje umirajočih, ki so kakor obnemogli otroci klicali: „Mati!“ Kar se je kdaj pisalo in gorovilo lepega o materi, vse to ni v stanu razočeti velike vrednosti in moči, ki jo ima mati do otrokovega srca, v taki luči, kakor ti kljuci umirajočih ustnje in pojema-jočih src!“

**\* Bazilika Matere Milosti v Mariboru.** Knjižec „Sv. Anton Padovanski“ prejmejo družbeniki zidanja in kinčanja cerkve Matere Milosti v dar pri frančiškanskem vratarju, kjer se naj oglastijo,

**\* Kmetje želijo ječmen za mlin.** Župan iz Slovenskih goric nam piše: Pri nas se izmed zrnja pridelata največ ječmena, potem pride pšenica, rž in kruza. Ječmen se je že od nekdaj porabljal za naš vsakdanji kruh, rž pa pri nas slabo stori. Iz česa pa se naj sedaj kruh peče? Moke pa kmet tudi ne dobije za drag denar ne! Slišalo se je, da v Lipniškem okraju, tam, kjer imajo dosti več zrnja, smejo dati tudi ječmen na mlin. Naši kmetje prosijo, naj se naši rolnični uradi (občine, okrajni zastopi in okrajna glavarstva) obrnejo na višje oblasti, da se kmetom dovoli zopet ječmen dajati na mlin. Sedaj, ko so kmetje večji del svojega zrnja oddali za vojaško oblast, pa ne dobijo ne sami, pa tudi viničarji ne, niti moke in niti otrobov za živilo. Ljudje so že nevoljni, nočajo radi več delati, pa ne sejati, če se jim večjidel zrnja odvzame, potem pa še slabo plača v primeri z drugimi pridelki in trgovskim ali tovarniškim blagom. Nek kmet je lani zrnje kupil za seme (od Kmetijske

družbe v Gradeu) in je dal za rž 100 kg 60 K, za ječmen 100 kg 48 K, za ajdo 100 kg 90 K in za krompir 100 kg 18 K. In koliko se plačuje nam kmetom žito, ki ga moramo oddajati? Pšenico moramo dajati za 34 K, moko pa plačujemo po 1 K 20 vin., otrobe celo po 24 K in še več! Kam jadramo?

**\* Prisilne dražbe zemljišč** zaradi zaostalih obresti. Že pred vojno in zlasti med vojno se je nabralo v mnogih krajinah veliko zaostalih obresti od dolgov, vknjiženih na zemljiščih. Zlasti mnogo oseb, ki so bile vpoklicane v vojaško službo, ni moglo poplatiti obresti od vknjiženih dolgov. Kakor znano, določa postava, da mora upnik vknjiženega dolga skrbeti, da se mu ne naberejo obresti od več kakor treh let nazaj, kajti pri dražbi posestva, na katerem je vknjižen njegov dolg, bi sicer izgubil vse nad 3 leta zaostale obresti. Upnik je torej prisiljen, pravočasno zahtevati prisilno prodajo dotičnega posestva. Ker je v teh izrednih časih precej takih zastalih obresti od vknjiženih dolgov, se je bilo batiti, da se v bližnjem času zelo pomnože slučaji prisilne dražbe zemljišč in posestev. Ker pa sedaj primanjkuje kupcev za zemljiščna posestva, bi se moralo prodati veliko posestev za nizko ceno, kar bi povzročilo v gospodarskem oziru veliko škode. Nova cesarska naredba določa med drugim za Štajersko, da se obresti dolgov od več kakor treh let do petih let od vseh vpoklicanih v vojske ne smejo iztirjati potom prisilne dražbe dotičnega zemljišča, marveč se pripisujejo le glavnici in so še le v 10 letih iztirljive.

**Važen nasvet.** Vsak dan prihajajo nove naredbe, ki se tičejo važnih vprašanj vojaške dolžnosti, prometa z raznimi pridelki in izdelki ter njih najvišjih cen. Za te naredbe mora vsakdo vedeti, če naj se z njimi okoristi, oziroma če naj ne pride v neprilike ali celo v kazen. Te naredbe se sicer v vseh listih redno objavlja, a vsi ljudje listov ne čitajo. Priporočamo vsem župnim uradom, županstvom, kmetijskim podružnicam in zadrugam, da vse take naredbe, ki so važne za ljudi, ob sedanjem vojnem času izstrijajo iz listov ter jih po vaseh na takih krajih in na tak način prilepijo, da jih more vsakdo brati.

**Klasifikacija konj.** Štajersko namestništvo razglaša: Ker bo povodom bližajoče se klasifikacije konj brezdvomno vloženih zelo veliko prošenj za oprošenje korj od klasifikacije, se naznanja, da se na prošnje, češ, prošnjik rabi konja za poljedela, za vzdrževanje obrata, za aprovizacijo mest, za spravljenje poljskih pridelkov itd. ne bo oziralo, marveč se bo oziralo zgolj na postavna določila, katera bodo prejela od politične okrajne oblasti županstva povodom bližajoče se klasifikacije konj.

**Trgovina z lesom.** Piše se nam: Po deželi opažamo zadnji čas vse polno agentov in meštarjev, ki nakupujejo raznovrstni les, posebno orehova debla. Plačuje se ne več na kubični meter, kot je bilo doslej v navadi, ampak na vago. V tem oziru pa so cene zelo različne. Dobro bi bilo, ako bi se od vladne strani tudi v tem oziru storili potrebeni koraki, da bi posestniki bili poučeni o cehah. Pripeti se, da meštarji pri tem več zaslužijo, kakor pa dobi kmet za prodani les. Vse, kar je prav!

**Nova nit za kirurgično šivanje.** Do sedaj so rabili v kirurgiji pri zunanjih rannah svilnate niti, kafere so po zacetilitvi odstranili; za notranje šive so vzelj katgutne niti, ker se te polagoma raztope. Ako rabijo samo katgutne niti, se večkrat pripeti, da se te prej raztope, nego je dočisto mesto popolnoma ozdravelo in tako nastanejo lahko nevarna pretrganja pri notranjem šivu. Sedaj pa rabijo po izumu M. Ebbachha v Klingenthalu neko zmes med svilo in katgutom. Nit je napravljena iz katgutne mase, ki je več ali manj prevlečena s svilnatimi nitmi. Prednosti te zmesi so: Večja trpežnost, radi tega se dajo čisto fanke niti napravljati, boljša sterilizacija, ker so te niti bolj prožne in so svilnate niti že prej močno sterilizirane. Potek raztopljenja katguta se zavleče, gotovo ozdravljenje notranjih ran je tako zagotovljeno, predno se te vezajo niti raztope; svilnate niti se naposlед skupno s katgutom raztope.

**Star čevelj kot blagajna.** Erminia Marega v Trstu je minuli mesec prejela na sodišču pripadajočih ji 200 K. 100 K je poslala sinu, ki je pri vojakih, 100 K in zlato verižico je pa spravila na kraj, ki se ji je zdel najbolj varen — v star soprogov čevelj. Soprog nič hudega, ali pravzaprav nič dobrega sluteč, je nesel te dni dotične čevlje v popravo k čeveljarju M. Marsichu, Kmalu nato je hotela Marega vzeti svoj zaklad iz varne shrambe, pa kako se prestraši, ko ne naide dotičnih čeveljev. Vpraša soproga in ta ji pove, da je nesel čevlje k čeveljarju. Žena hitro teče k Marsichu, pa ta in njegov pomočnik N. Škop, doma iz Rakaka, odločno trdit, da nista videle ne denarja in ne verižice, čevelj pa je seveda bil prazen. Ker je Škop takoj nato pustil delo in popival, ga je Marega ovadila ter so ga zaprli.

**Sedaj mora biti vse nemško.** S to originalno trditvijo se je hotela rešiti obsodbe soberica Františka Krepelka (Frančiška Prepelica), doma iz Tabora na Češkem, ki je na Dunaju iskala vesele zabave in se je v nekem hotelu vpisala kot Fanny Wachtel. A

policija jo je spravila pred sodišče, kjer je pretkana ptičica izjavila, da se je radi tega prekrstila (Wachtel = Krepelka = Prepelica), ker so doma rekli, da se mora sedaj vse ponemčiti. Sodnik ji ni hotel verjeti in prepeličida bo sedela teden dni.

**Rusija prepovedala izvoz sirovega masla.** Rusija je prepovedala izvoz sirovega masla iz Rusije v zavezniške in druge nepristranske države.

**17nadstropno hišo zgradili v 142 dneh.** V mestu Čikagu v Združenih državah Severne Amerike so zgradili v 142 dneh, torej v neverjetno kratkem času 17nadstropno hišo. Graditi so jo začeli sredi mesca junija in dograjena je bila dne 1. novembra lanskega leta.

**Ruski ujetnik rešil življenje.** Posestnica Stadler v Brežah na Koroškem je zaprla svoje tri majhne otroke v sobo in šla v cerkev. V hiši je izbruhnil požar in vsi trije otroci bi bili zgoreli, če bi ne bil ruski ujetnik, ki je delal v bližini, udrl v gorečo hišo in rešil vse tri otroke.

**Redki zgled.** Prekmurske "Novine" poročajo: V Bôgojini sta vujšla nikakomu dva projniki, ne da bi vpamet vzeo. Deca so jih načanljali po cesti in kdo sta že trudniva bila, sta prišla do ednoga škednjaka in tam si dollegla. Kdo je domača gospodarica ovarala lüdske svinje zmantranje v škednjini, je hitro zvedavala po gospodari. I da se je ne zglobo, je pa svinjčeti lepo v hlev zaprla, naj se ne prehladita, nakrnila in tak oskrbljene drugi den posestniki preklica. Zaistino lepo hvalo služi pri Bogi i ljudem ta smilnost do bližnjega.

**Krava povrgla tri teleta.** Iz Sladkegore pri Šmarju se nam piše: Pri posestniku Matevžu Majcen v Požanski vasi je dne 21. januarja 1916 krava povrgla tri teleta, vse tri teličke. Krava in teleta so čvrsta.

**Mačka raztrgala otroka.** V Šmartnu na Koroškem je pustila kmetica Katarina Volkar svoja dva majhna otroka, tri leta starega Franca in štiri mesce staro hčerko Marijo, za kratko časa brez nadzorja v sobi. Deček se je igral z domačo mačko, ki je hipoma planila po dečku, mu izpraskala oči in ves obraz in ga hudo razmesarila. Tudi deklico je mačka hudo poškodovala. Deček je kmalu nato izdahnih, dekletce se pa bori s smrtoj.

**Pasje mese v Varšavi.** „Kurier Warszawski“ poroča: Mestna klavnicna je dobila dovoljenje, da kolje tudi pse in prodaja pasje mese na svojih mestnih stojnicah.

**O pogrešanih 87. peš. daje pojasnila: vojni kurat Kranjc pašo. 87., vojna pošta 73.**

**Dijaški kuhični v Mariboru** so darovali preč. gg.: Dr. Anton Medved, c. kr. profesor, mesto venca na grob † S. Gaberča 10 K, dr. Ivan Klasinc, odvetnik v Gradcu 10 K, dr. Josip Georg, odvetnik v Šmarjah pri Jelšah 15 K, J. Markošek, c. kr. realčni profesor v Mariboru 5 K, Fr. Koser, sen., Juršinci pri Ptaju 2 K, Mohorjani pri Kapeli 10 K, M. Meško pri Kapeli, mesto venca na grob † Jern. Voha 10 K, Ernest Trstenjak, c. kr. profesor v kadetnični v Inomostu 30 K, Gašpar Zernko, župnik v Puščavi, mesto vencev na grob † Sim. Gaberča in † Jern. Voha 20 K, Nj. Prevzvišenost dr. Mih. Napotnik, knezoškof lavantinski 35 K, Vedečnik Ivan, kapelan v Vitanji, mesto venca † J. Voha 20 K, dr. Anton Jerovšek, ravnatelj tiskarne v Mariboru 20 K, Anton Šlander, kanonik v Starem trgu, mesto vencev na grob † S. Gaberču in † J. Vohu 40 K, mesto venca na grob † Fr. Muršiča so darovali: dr. Karol Verstovšek, poslanec in dž. o. bornik 10 K, Franc Moravec, stolni župnik 10 K, Čede Josip, župnik v Studenicah 5 K, Franc Pisek, poslanec 4 K, Tkavc Anton, stolni kapelan, 2 K, dr. Anton Medved, c. kr. profesor 10 K, Če de Josip, župnik v Studenicah, mesto venca † S. Gaberču in † J. Vohu 10 K, Mohorjani v Slivnici pri Mariboru 30 K, Štefan Friedl v Rogozu (kruh sv. Antona) 2 K. Vsem č. gg. darovalcem se društvo iskreno zahvaljuje.

### Dopisi.

**Maribor.** Štajerska cesarska namestnica je te dni odredila, da se v Mariboru ne upeljejo nove krušne karte, temveč ostanejo v veljavni stare krušne izkaznice, s katerimi se lahko kupi kruh ali moko, kakor pač komu bolje kaže. Nadalje je c. kr. namestnica tudi dovolila, da se sme kruh doma sprostno peči in tudi, da se sme doma napravljeno testo zanestiti k peku, da ga speče. S tem se je ugodilo splošni želji ljudstva.

**Sv. Peter pri Mariboru.** Na gostiji Žižek Karola in Krivec Lizič v Hrenici se je nabralo dne 16. sivečana 1916 za avstrijski Rudeči križ 20 K.

**Hoče.** Pri g. Rečniku v Spodnji Hoči štev. 72 so bilo cesarski žrebci pripuščani in sicer od dne 1. marca naprej. Žrebci so lepi in težki. Pripuščalo se je zjutrat ob 7. uri in popoldne od 5. uri.

\* **Sv. Barbara** niže Maribora. Umrl je dne 18. t. m. v Veliki Zimici posestnik Anton Nerad. Bil je 12 let v postelji in je voljno prenašal vse križe in težave. Bil je spreviden s sv. zakramenti. Pogreba se je udeležilo veliko ljudi. N. v m. p.!

\* **Marija Snežna.** Tužno in milo so dne 15. in dne 16. februarja peli zvonovi vrli mladenki Ivani Teskač, p. d. Kaučič, ki je umrla v noči na 15. feb. Napadla jo je huda bolezen, ki jo je spravila v hladni in preri grob, v starosti 20 let. Rajna je bila pridna in poštena mladenka, povsod priljubljena in spoštovana ter up in veselje svojim staršem. Bil je veličasten pogreb, klub slabomu vremenu so prihiteli ljudje od blizu in daleč; tudi čez 70 belo oblečenih deklet je bilo zraven. Domači pevci so zapeli slovo doma in na pokopališču.

**Sv. Tomaž pri Ormožu.** Gospod J. N. Kegl, trgovec pri Sv. Tomažu pri Ormožu, prodaja od sedaj zanaprej v svoji trgovini „Slovenskega Gospoda.“ in „Stražo.“

\* **Sv. Marko** niže Ptuja. Kakor sta poročala že „Slovenec“ in „Straža“, je bil pokopan na pokopališču v Komnu na Primorskem naš rojak, pošten mladenič iz Sobotine, Franc Muršič, star 21 let. Umrl je vsled dobljenih ran. Iskrena želja, katero je gojil v svoji bolezni, da bi videl še enkrat svoj dom in svoje ljube domače, se mu ni izpolnila. V zameno mu je Bog gotovo podelil nebeško domovino.

\* **Sv. Lovrenc** v Slov. gor. Bela žena ima pri nas obilno dela. Žanje vsevprek, kakor bi se s kom pogodila. Do dne 13. februarja je letos že nažela 21 mrljev. Posebno všeč so ji otroci. Po dva je vzela pri Rakušu v Hlaponech, pri Toplaku in Vičarju v Juršincih. Dne 11. feb. smo spremljali v enem spreduvodu tri mrlje na grobove.

\* **Št. Lovrenc** na Dravskem polju. Kako ve naše ljudstvo ceniti delo za ljudski blagor, je priča prireditev v nedeljo, dne 20. feb., katero so priredile naše organizacije v proslavo 50letnice rojstva in v slovo odhajajočemu č. g. župniku. Udeležba je bila velikanska, prostorna šolska sobana je bila nabito polna, velika množica ljudi je moralna še ostati na hodniku. Po občnih zborih Strojne zadruge in Posojilnice, na katerih se je podalo poročilo o delovanju v lanskem letu, katero izkazuje velik napredok, je govoril v imenu gospodarske organizacije načrevizor VI Pušenjak. Podal nam je sliko delovanja obeh zadrug od ustanovitve, omenil naloge, katere čakajo združništvo v bodoče ter orisal delovanje g. župnika Ozmeca na gospodarskem polju. S ponosom se imenuje St. Lovrenc zadružna fara, saj delujejo v njej 4 zadruge in sicer z velikim uspehom, kar je zašluga odhajajočega g. župnika. Z zahvalo za vse delo, katero je vršil g. župnik na zadružnem polju in z obljubo, da bodo farani skrbeli za to, da bodo organizacije napredovale tudi v bodoče, je zaključil govornik svoj govor. Drugi govornik, g. prof. dr. Hohnjec se je poslavljaj v imenu izobraževalne in mladinske organizacije od odhajajočega. Fara St. Lovrenc ima vse vrste krščanskih izobraževalnih organizacij, katere izvrstno delujejo, kar je delo poslavljajočega se g. župnika. Govornik mu je izrekel zahvalo za njegovo vstopajno, nesobično delo in pozval vse navzoče, da mu zaklječijo trikrat „živijo.“ V imenu Marijine družbe in bralnega društva sta krasno govorili dve mladenki, g. župan Nápast se je poslovil v imenu občine ter izročil g. župniku krasno diploma, katero so mu v zahvalo in priznanje izročile vse gospodarske in izobraževalne organizacije v fari. S solzami v očeh se je poslavljalo ljudstvo od svojega dobrega voditelja. Ženski pevski zbor je zapel nalač za to priliko zloženo pesem, načar se je g. župnik ginjen zahvalil za izraze ljubezni, katero mu izkazujejo farani in obljudil, da bo faro in vse organizacije ohranil v najlepšem spominu ter se zanimal za nadaljnji razvoj vseh organizacij.

\* **Smarje** pri Jelšah. Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Šmarju pri Jelšah ima v nedeljo, dne 27. februarja, popoldne po večernicah, svoj občni zbor v kapeljaniji v posojilnični sobi. Na dnevnem redu je med drugim sprejemanje novih članov in članic. Pridite v obilnem številu!

\* **Zreče.** Dve pridni mamicie ste umrle v hišah kjer je „Slovenski Gospodar“ redni gost. Naj torej njihov list razglasil domači dogodek: To sta: Brdnik Marija, stara 86 let, mati č. g. kaplana na Vrancem, in pa 66letna Koprivnik Frančiška v Bohorini. Naj počivata v miru!

\* **Celje.** V zadnjih dneh so umrle v tukajšnjih vojaških bolnišnicah sledeče vojaške osebe: Pešci Rudolf Sušin, topničar Janez Zciza, Adolf Schindler, Roman Filipezuk in narednik Jožet Pfeifer. Pskopani so bili na tukajšnjem mestnem pokopališču.

\* **Celje.** Z italijanskega bojišča se poroča, da je sovražna granata odtrgala desno nogo čevljarskemu pomočniku Božidarju Ferguč. Revež je čez 2 dni vsled izkrvavljenja umrl.

\* **Arjavas-Petrovče.** Sedajna grozna vojna je začala že marsikateri družini usodepolne udarce, vsekala nezačeljive rane, marsikateri grob krije preprano ukončani cvet mladine, up in veselje staršev. A tudi izven bojnega polja se kopljajo grobovi, kamor se polagajo prerano usahle cvetke. Občeznana obitelj Drev-ova iz Arjevasi je silno prizadeta. Starješi sin Martin je bil v Przemyslu in je sedaj ujet v Rusiji ter še povoljno piše. Pisal je še materi za god dne 21. jan.; dobili ravno na godovni dan. Po nezneje tudi sestri za god. Mlađi sin Anton se pa že

čez eno leto pogreša. Bil je v Galiciji do meseca decembra 1914. Od tedaj ne dobe nobenega poročila o njem. Kako mučna žalost za mater in sestro! Anton je bil veseli up in nada domačim ter ponos vsej larji v vsakem oziru. Mnogi trde, da je v vojnem ujetništvu. A sedaj se je vsekala še nova rana. V nedeljo, dne 30. januarja popoldne, smo spremili k večnemu počitku prerano umrlo hčerko Anico Drev. Tri leta je njena čvrsta narava ter izvrstna oskrba kljubovala bolezni, a sedaj ji je pa le morala podleči, v najlepših svojih letih, v letih upov in nad. Stara je bila 22 let. Pogreb je bil nad vse pričakovanje veličasten. Vsa Marijina družba z zastavo je spremila od doma ter nebrojno drugega občinstva. Pevke so ji zapelo na grobu slovo. Res lepo je biti Marijina hči, a še lepše umreti kot Marijin otrok. Sedaj počiva poleg brata, ki je tudi v istih letih kot nadobudni visokošolec legal v prerani grob. Pred desetimi leti pa je umrl oče, vzor moža in očeta, tudi v najlepši moški dobi. Naj bo vsem slaven spomin!

\* **Rajhenburg.** Dne 4. marca, na pustno nedeljo, priredi naše izobraževalno društvo začimivo in poučljivo gledališko igro „Svojeglavna Minka.“ Ker je čisti dobiček namenjen v podporo nesrečnih vojakov, ki so v vojski oslepeli, vabimo k prav obični udeležbi.

\* **Zagorje pri Pilštanju.** Žrtev alkohola je postal tukajšnji posestnik Franc Centrih. Dne 4. t. m. je šel v svojo gorco, ne posebno daleč od svojega doma, kjer se je v družbi prijateljev napolil žganja. Domov grede je v temi popolnoma zablodil in ni ga bilo več domov, a nikdo ni vedel, kam je izginil. Po večnem brezuspešnem iskanju ga najdejo naposled dne 10. t. m. v nekem vođnjaku v sosednjem župniji Prevorje. Na kak način je padel notri, ni znano.

\* **Solnograd.** Piše se nam: Iskreno se Vam zahvaljujemo za lista „Slovenski Gosposdar“ in „Stražo“, katera pošiljate nam ranjencem sem daleč v Solnograd. Oh, kako veseli smo ranjenici čtiva, ki nam v daljnjo tujino v maternem jeziku prinaša razne novice. Zatorej tudi mi prosimo naročnike, naj zveste plačujejo liste. Mnogo prisrčnih pozdravov vsem naročnikom! Jožef Kuri od Sv. Antona in Janez Pust iz Ljubljane.

## Zadnja poročila došla v četrtek, 24. februar.

### Najnovejše avstrijsko uradno poročilo

Dunaj, 23. februarja.

Uradno se razglaša:

#### Rusko bojišče.

Severozahodno od Tarnopola so naše varnostne čete ob dnebi ruske sunke proti že opečljivom imenovanim prednjim poljskim stražnim oponopokom.

Sicer nobenih posebnih dogodkov.

#### Italijansko bojišče.

Zivahnih artillerijskih boji na pri-morski fronti se nadaljujejo. Za sovražnim ičrtami so se opazili večji požari.

#### Albansko bojišče.

Južno iz hodočašča Drača je bil sovražnik vržen iz prednjega postojanke. Avstro-ogrski zrakoplovec je obmetaval v pristanišču Drač zasidrane italijanske ladje z bombami. Ena prevozna ladja se je vnela in se potopila. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höler, podmaršal.

### Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 23. februarja.

#### Francosko bojišče.

Po razstrelbi v bližini jarkov, izhodno od Soucheza, ki smo jih dne 21. februarja zavzeli, je bila sovražna postojanka občutno poškodovana. Stevilo ujetnikov se je takoj pomnožilo na 11 častnikov in 348 mož. Plen znaša 3 strojne puške.

Na višinah ob reki Mozi se artillerijski boji neznanjano močjo nadaljujejo.

Izhodno od reke Moze smo napadli postojanke, katere je sovražnik nekako v višini pri vasih Conseyevo-Azannas že poldrugo leto utrjeval z vsemi sredstvi utrjevalne umetnosti, da bi si ohranil za nas neljubo učinkovanje na naše zvezze na severnem delu reke Woövre. Napad se je vršil v širini dobrih deset kilometrov, kamor je bil naperjen, in sicer do tri kilometre globoko. Poleg zelo krvavih izgub je sovražnik izgubil več kot 3000 mož kot ujetnike in veliko število še nepreglednega gradiva.

V gornji Alzaciji smo z napadom zahodno od kraja Heidweiler dosegli, da smo zavzeli sovražne postojanke v širini 700 metrov in globini 400 metrov, pri čemur je kakih 80 ujetnikov ostalo v naših rokah.

V številnih zračnih bojih nastrani sovražnih črt so naši zrakoplovi sovražne postojanke preladali.

Za "Slov. Stražo" je mesto venca na grob prečast. g. kanonika Jerneja Voh daroval 20 K čast g. Karol Kumer, župnik na Pihovi.

**Književno naznanilo.** Predlanskim sem o prilici razpošiljanja „Nabožnih ljudskih pesmi“ nabiral tudi naročnike na svojo zbirko „Trideset blagoslovnih pesmi.“ Oglasilo se je takrat okrog 300 naročnikov. Že sem mislil rokopis omenjenega glasbenega dela izročiti tiskarni. Toda prišlo je drugače. Začela se je vojna in mnogo organistov je bilo poklicanih v vojaško službo, zato se tudi z ozirom na gmotno škodo, ki bi jo utegnil trpeti, nisem upal z delom na svetlo. Ker pa so se v poslednjem času začeli zopet naročniki na blagoslovne pesmi ogledati, prosim tem potom vse čislane prijatelje cerkvenega ljudskega petja, da se po dopisnicu še enkrat oglas, da izvem takoj, koliko p. n. organistov in drugih za ljudsko petje vnetih glasbenikov še zdaj čuti potrebo glede naznajene moje zbirke „Trideset blagoslovnih pesmi.“ Pri tej prilici naznanjam, da imam v zalogi še tudi nekoliko izvodov „Nabožnih ljudskih pesmi“ I. in II. zvezek. Cena zvezku je sedaj samš 1 K (namesto K 1.35; oba zvezka skupaj 1 K 80 v s poštino vred. Sedanjega vojna je s svojimi posledicami povzročila tudi glede cerkvenega petja marsikje nekak preobrat. Za bolj skromne razmere, zlasti na deželi, pa so te moje „Nabožne ljudske pesmi“ kakor nalač. O zbirki sam piše priznan večak, pevovodja stolne cerkve v Ljubljani, g. St. Preml, da mu „po večini prav ugaja“ in da se nahaja v nji „dosti lepega in izrazito slovenskega.“ — Anton Kosi, šolski ravnatelj v Središču.

\* Lyseform. Opozarjamо čitatelje na današnji inserat — Lyseform je najboljše in najcenejše razkuževalno sredstvo.

\* Govori se, da je za nakup varnih in pripomočkov sestavljenih zajamčenimi dobitki (do 630.000 K) sedaj že radi tega najugejši čas, ker dobi vsak naročnik v srednjem službu 4000 francov popolnoma zaston. — Opozarjamо na današnji tosadevni glas „Srečkovnega zastopnika“ v Ljubljani.

#### Ljetarska številka.

Gradec, dne 16. februarja 1916: 54 58 30 27 6  
Linc, dne 19. februarja 1916: 47 42 7 69 67

Sprejme se takoj čevjarski učenec iz boljše hiše. Vpraša se pri g. Antunu u Kodella, čevljarskemu mojstру v Celju, Ratoška ulica št. 12. Štajersko. 60

Prična, poštena učenka, ki je zmožna slovenščine in nemščine v besedi in pisavi, se sprejme pri braku in popolnem oskrbi. Ivan Berna, Celje, Gospočka ulica 6. 116 b

#### „Služba“

Prično, pošteno dekle sprejmem takoj kot dekle. Ponudbe pod: J. Kopić, nadučitelj pri Sv. Lenartu v Slov. gor. 115

Šeče se mirno stanovanje z 2 sobami, pripadki in nekaj zemlje z 2 in 4 osebi s 1. aprilom ali 1. majem t. l. Ponudbe na ta list pod: Stanova je št. 119 \*

Krojški pomešnik in učenec se sprejmete v stalno delo pri Gasparu Krebel krojški mojster, Slovenjgradec. 101

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Krepkega kovačkega učenca s polno hranjo sprejme Janez Nováček, kovački mojster v Mariboru, Lendgasse 7. 118

Priden učence, ki ima veselje do čevljarsva, se takoj sprejme. Vpraša se v čevljarski obrti Ivan Berna, Celje, Gospočka ulica 6. 116 a

Lepo posestvo pri cesti na prodaj, 7 oralov zemlje, lep zadni vrt, jasno primerno za pensionista ali za letovišče. Cena 12.000 krov. Več pove g. Čretnik, pos. Bezena 26 Ruše. 54

Kupim dobro naravno slivovko. Poslati se more vzorec naprej in navesti ceno na moj naslov: Jos. Sever, Dunaj VII Linengasse 33.

#### Konje

lepega, 21 mesecov starega, proda Olga Čerjak, Artiče pri Brezicah Sp. Štajersko. 58

#### Izgubljeno!

1 man ali učenec zlat s 3 kamencji je bil izgubljen na cesti od gostilne Nekrep, Sp. Šv. Kunigunda, Maribor. Posten najdite j. se prosi, da istega edda proti dobrui plačili uredništvo tega lista. Pred nakupom se svari. 75

Zanesljiv hišnik oziroma hišinja se sprejme v dobro hišo v Mariboru. Ponudbe na upravnish. lista pod: Hišnik, A. S. štev. 76\*. 102

Učenec, priden, pošten se sprejme bižo pri T. Šodin, krojški mojster v Mariboru, Ljupnjska ulica Št. 9. 102

Vnčar se takoj sprejme 8-5 dežavski moči Ludvik Zubušek, Maribor, Edmund Šchmiedgasse Št. 9. 98

Dekle (staro 18 l.) vajeno vsakega dela, išče službo v kakšnem župnišču. Naslov v upravnish. 101

Učenec, priden, pošten se sprejme bižo pri T. Šodin, krojški mojster v Mariboru, Ljupnjska ulica Št. 9. 102

Vnčar se takoj sprejme 8-5 dežavski moči Ludvik Zubušek, Maribor, Edmund Šchmiedgasse Št. 9. 98

Solzna Avstrija. Izdal sem zopet dve novi krasni bojni pesmi I Avstriji v pozdrav. in II. Plakajoči mati. Kdor mi oljje za 25 min. nevih neprorabljene znamki in pa svoj nastanek naslov, p. šljem mu takoj te dve pesmi. Tudi rejuh 10 pesmi je še na razpolago. Torsj v. v. 12 pesmi stene samo eno krono in 10 vin. Na bresplačna naročila se ne m. ram osirati! Naročuje se pri Matiju Belec pri Sv. B. Ljubljana v Slov. gor. pri Ptuju. Štaj. 117

Kovački in kolarški pomoptnik kaškar tudi učenci se za stalno sprejmejo, eventualno se jim da tudi stanovanje in hrana. Delavnica vozov Rail, Gradec Kalyariengürtel 1. 2 K

Oznanilo. Ameriških divjakov od Rip. Portalis in Rup. Montikola, zelo dobro skorajnjene, ima na prodaj Matevž Strašek, sadjar in trinčar pri Sv. Emi (v Jerčinu), pošta Prata-a, Sp. Štaj. Priporoča se vinogradnikom v nakupovanju strojjev, še ne izkupano zalogo tri (bez 40 tisoč komadov). Dám radi zdega vojnega časa prav po nizki cen. (p. dogovoru pismeno ali ustnemu). Pričakuje se obilne naroditve. Matevž Strašek. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Krojški pomešnik in učenec se sprejmete v stalno delo pri Gasparu Krebel krojški mojster, Slovenjgradec. 101

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V njej si lahko na posestvu redi 2-3 krave in 5 svin. Ponudbe pod: „L 1142“ anonimno pisarno Kienreich, Gradec, Sackstrasse 4. 109

Vinaldar, ki vinogradnička dela dobro rascume, se takoj sprejme za lepo vinogradno posestvo pri Radgoni. V n

